

Timo Harakka sd ym.

Lakialoite laiksi ensimmäisen työntekijän palkkauskulujen lisävähennysoikeuden kokeilusta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään säädettäväksi laki vuosien 2017—2019 aikana toteutettavasta alueellisesta kokeilusta pienyritykselle tai elinkeinonharjoittajalle ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaamisen vuoksi myönnettävästä lisävähennysoikeudesta elinkeinotulon verotuksessa.

Kokeilu toteutettaisiin Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueella kolmivuotisena. Mikäli kokeilun tulokset olisivat positiivisia, käytäntö voitaisiin laajentaa koko maahan.

Lisävähennykseen olisivat oikeutettuja yritykset ja rekisteröidyt elinkeinonharjoittajat ensimmäiselle palkkaamalleen ulkopuoliselle työntekijälle maksamiensa palkkojen perusteella. Elinkeinoiminnan tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä olisi 100 prosenttia työntekijälle maksetuista palkoista, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Vähennys voitaisiin tehdä työsopimussuhteen alkamisajankohdan verovuoden sekä sitä seuraavan verovuoden tuloksesta.

Aloite liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2017 alusta.

PERUSTELUT

Alueellinen kokeilu

Valtaosa uusista työpaikoista syntyy pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Moni pien- ja yksinyrittäjä toimii tilanteessa, jossa lisätyövoiman palkkaaminen voisi edistää liiketoiminnan kehitystä. Pienelle yritykselle kynnys ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaamiseen voi kuitenkin olla huomattavan korkea. Palkkaaminen tarkoittaa pienelle yritykselle tyypillisesti merkittävää taloudellista riskiä sekä lisää hallinnollista työtä ja kuluja. Tässä tilanteessa työllistämisen edellytyksiä ja kannusteita on perusteltua lainsäädännössä pyrkiä parantamaan.

Aloitteessa esitetään alueellista kokeilua, joka toteutettaisiin kolmen vuoden aikana Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakun-

Lakialoite LA 107/2016 vp

tien alueella. Kokeilun piirissä olevissa maakunnissa yritykselle ja elinkeinonharjoittajalle myönnettäisiin oikeus enintään 20 000 euron suuruiseen ylimääräiseen vähennykseen verotuksessa, kun yritys tai elinkeinonharjoittaja palkkaa ensimmäisen työntekijän. Vähennys voitaisiin kohdistaa kyseisen verovuoden sekä sitä seuraavan verovuoden elinkeinotoiminnan tulokseen, ja se olisi määrältään sidottu työntekijälle näiden verovuosien aikana maksettuihin palkkoihin. Lisävähennysoikeudella pyrittäisiin vähentämään rekrytoinnin taloudellista riskiä työnantajalle ja näin kannustamaan pienyrityksiä ja elinkeinonharjoittajia palkkaamaan työntekijöitä.

Uusyrityskeskukset ja TE-keskukset seuraisivat kokeilun tuloksia. Kokeilun tulosten perusteella päätettäisiin mahdollisesti käytännön laajentamisesta valtakunnalliseksi.

Lisävähennysoikeus

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968), jäljempänä elinkeinoverolaki, 7 §:n mukaan vähennyskelpoisia ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset. Elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan vähennyskelpoisia menoja ovat elinkeinotoiminnassa työskennelleiden henkilöiden palkat, heidän ja heidän omaistensa eläkkeet ja työsuhteeseen perustuvat avustukset sekä eräät muut kohdassa mainitut vakuutusmaksut ja korvaukset.

Aloitteessa esitettävä veronhuojennuksen muoto olisi verovelvollisen elinkeinotoiminnan tulosta tehtävä laskennallinen lisävähennys. Se tehdään elinkeinoverolaissa ja muualla lainsäädännössä tehtävien vähennysten päälle. Käytännössä se siis tarkoittaisi mahdollisuutta vähentää ensimmäisen työntekijän palkkauskuluja verotuksessa kahteen kertaan tässä laissa asetettavin reunaehdoin.

Veronhuojennukseen olisi oikeutettu elinkeinotoimintaa harjoittava kaupparekisteriin merkitty osakeyhtiö, osuuskunta, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö tai rekisteröity elinkeinonharjoittaja, joka on harjoittamastaan toiminnasta Suomessa verovelvollinen ja jonka rekisteriin merkitty kotipaikka sijaitsee kokeilun piirissä olevassa kunnassa.

Lisävähennyksen laskentaperuste olisi ensimmäiselle yritykseen palkatulle työntekijälle maksettujen palkkojen määrä niiltä verovuosilta, joihin vähennysoikeus kohdistuu. Lisävähennykseen oikeuttaisi sellaisen työntekijän palkkaaminen, joka tekee työtä työsopimuslain (55/2001) 1 §:n mukaisessa työsopimussuhteessa olematta työttömyysturvalain (1290/2002) 6 §:n tarkoittamalla tavalla yrittäjäksi tai hänen perheenjäsenekseen katsottava hänet palkanneessa yrityksessä.

Työntekijä katsottaisiin lisävähennykseen tarkoittavalla tavalla ensimmäiseksi yrityksen tai elinkeinonharjoittajan palkkaamaksi työntekijäksi, mikäli yrityksen tai elinkeinonharjoittajan palveluksessa ei ole ollut työsopimuslain tarkoittamassa työsopimussuhteessa työntekijöitä edeltävän kahden vuoden aikana laskettuna työntekijän työsopimuksen tekemisestä. Lisävähennykseen oikeuttaisi vain sellainen yrityksen tai elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaan kohdistuva palkka, joka on elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan vähennyskelpoinen elinkeinotulosta.

Yritys tai elinkeinonharjoittaja olisi oikeutettu lisävähennykseen siltä verovuodelta, jolloin vähennyksen perusteena olevan työntekijän työsuhde alkoi, sekä tätä seuraavalta verovuodelta.

Lakialoite LA 107/2016 vp

Lisävähennyksen suuruus olisi 100 prosenttia lain tarkoittamista ensimmäiselle työntekijälle maksetuista palkoista näiltä verovuosilta. Enintään lisävähennyksen määrä voisi kuitenkin olla yhteensä 20 000 euroa. Hallinnollisen taakan keventämiseksi vähennystä ei myönnettäisi sellaiselta verovuodelta, jonka ajalta sen määrä olisi alle 500 euroa.

Lisävähennysoikeuden kohdistaminen verotuksessa toteutettaisiin samoin kuin elinkeinoverolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen kulujen vähennys elinkeinotulon verotuksessa. Vähennys tehtäisiin elinkeinotoiminnan tulosta, joka ei sisällä tuloksi luettavaa konserniavustusta. Lisävähennys käsiteltäisiin verotuksessa osana elinkeinotoiminnan tulosta tappion tasausta koskevia säännöksiä sovellettaessa. Sääntely poikkeaisi tältä osin tuloverolain 119 §:n 2 momentissa säädetystä elinkeinotoiminnan tappion määritelmästä sisällyttäen siihen myös nyt ehdotetussa laissa säädettävän lisävähennyksen. Lisävähennys siirtyisi osana verovuoden tappiota vähennettäväksi tulevana verovuosina tuloverolain tappion tasausta koskevan sääntelyn mukaisesti.

Lisävähennys rajoittuisi siihen elinkeinotoiminnan tuloksen määrään, joka perustuu vähennystä vaativan verovelvollisen itse harjoittamaan elinkeinotoimintaan. Lisävähennystä ei siten saisi tehdä elinkeinotoiminnan tulosta, joka muodostuu konserniavustuksesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

ensimmäisen työntekijän palkkaamisen perusteella myönnettävän lisävähennysoikeuden kokeilusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään ensimmäisen työntekijän palkkaamisen perusteella myönnettävän lisävähennysoikeuden alueellisesta määräaikaaisesta kokeilusta.

Kokeilun tarkoituksena on saada kokemuksia pienyritysten ja elinkeinonharjoittajien kannustamisesta ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaamiseen verohuojennuksia käyttäen.

Kokeilun piiriin kuuluvilla yrityksillä ja yksityisillä elinkeinonharjoittajilla on oikeus tehdä elinkeinotoiminnan tulostaan ensimmäiselle työsuhteeseen palkkaamalleen työntekijälle maksa-
miinsa palkkoihin perustuva lisävähennys siten kuin tässä laissa säädetään.

Lakialoite LA 107/2016 vp

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan sellaisen osakeyhtiön, osuuskunnan, avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön ja rekisteröidyn yksityisen elinkeinoinharjoittajan verotukseen, jonka rekisteröity kotipaikka on Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun tai Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella sijaitseva kunta.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *yrityksellä* osakeyhtiötä, osuuskuntaa, kommandiittiyhtiötä sekä avointa yhtiötä;
- 2) *elinkeinonharjoittajalla* kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 3 kohdan mukaisesti kaupparekisteriin rekisteröityä elinkeinotoimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä;
- 3) *työntekijällä* yrityksen tai elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnan palvelukseen työsopimuslain (55/2001) 1 §:ssä tarkoitettuun työsuhteeseen palkattua työntekijää, jota ei ole työttömyysturvalain (1290/2002) 6 §:ssä säädetyllä tavalla pidettävä yrittäjänä kyseisessä yrityksessä;
- 4) *ensimmäisellä työntekijällä* työntekijää, joka on palkattu yrityksen tai elinkeinonharjoittajan palvelukseen siten, että yrityksen tai elinkeinonharjoittajan palveluksessa ei ole ollut edellisessä kohdassa tarkoitettua työntekijää työsopimuksen solmimista edeltävän kahden vuoden aikana;
- 5) *palkalla* työntekijälle välittömästi tämän työn perusteella maksettuja ennakoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä ja ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) 1 §:ssä tarkoitettuja palkkoja; palkkaan ei kuitenkaan lueta tuloverolain (1535/1992) 66—68 §:ssä tarkoitettuja etuja.

4 §

Lisävähennyksen peruste ja määrä

Lisävähennys myönnetään yrityksen tai elinkeinonharjoittajan palvelukseen palkatulle ensimmäiselle työntekijälle maksettujen palkkojen perusteella. Edellytyksenä lisävähennysoikeudelle on, että työntekijä palkataan toistaiseksi voimassa olevaan tai vähintään kuukauden määräaikaiseen työsuhteeseen. Lisävähennys tehdään sinä verovuotena, jona työntekijän työsuhde alkoi, sekä tätä seuraavana verovuotena. Palkoista otetaan verovuonna huomioon elinkeinotulon verotamisesta annetun lain (360/1968) 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut palkat, joiden suorittamisvelvollisuus on mainitun lain 22 §:n 1 momentin mukaisesti syntynyt kyseisen verovuoden aikana.

Lisävähennyksen määrä on 100 prosenttia tämän pykälän 2 momentissa tarkoitetuista palkoista, kuitenkin yhteensä enintään 20 000 euroa. Lisävähennystä ei myönnetä, jos verovuonna vähennettävä määrä on alle 500 euroa.

Lisävähennystä ei saa tehdä elinkeinotoiminnan tuloksi luetusta, konserniavustuksesta verotuksessa annetussa laissa (825/1986) tarkoitettusta konserniavustuksesta.

Lakialoite LA 107/2016 vp

Poiketen siitä, mitä tuloverolain 119 §:n 2 momentissa säädetään, vähennys luetaan osaksi elinkeinotoiminnan tappiollista tulosta.

5 §

Lisävähennyksen erityiset edellytykset

Lisävähennystä ei myönnetä sellaisten 4 §:ssä tarkoitettujen palkkojen perusteella, jotka otetaan huomioon myönnettäessä muuta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettua kotimaista tai ulkomaista valtiontukea.

6 §

Lisävähennys yritysjärjestelyssä siirtyvän toiminnan osalta

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:ssä tarkoitetun sulautumisen yhteydessä vastaanottavan yhtiön verotuksessa vähennetään sulautumisessa siirtyvälle työntekijälle maksettujen palkkojen perusteella enintään tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu määrä vähennettynä sulautuvan sekä vastaanottavan yhtiön verotuksessa kyseisenä tai aikaisempina verovuosina tämän lain nojalla vähennetyillä määrillä.

Mitä 1 momentissa säädetään sulautumisesta, sovelletaan myös elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:ssä tarkoitetun jakautumisen ja 52 d §:ssä tarkoitetun liiketoimintasiirron yhteydessä sekä hankkivan yhtiön verotuksessa liiketoiminnan hankinnan yhteydessä.

7 §

Menettely

Vähennystä on vaadittava ennen verotuksen päättymistä. Verovelvollisen on esitettävä riittävä selvitys vähennyksen myöntämisen edellytysten täyttymisestä ja vähennyksen laskentaperusteena käytettävistä palkkamenoista. Verohallinto antaa tarkempia määräyksiä selvitykseen tarvittavista tiedoista.

Muilta osin lisävähennykseen sovelletaan verotusmenettelystä annettua lakia (1558/1995).

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017, ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2019. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran siltä verovuodelta toimitettavaan verotukseen, joka lain voimaantulon jälkeen ensinnä päättyy. Lakia sovelletaan viimeisen kerran verovuoteen 2019.

Lakia sovellettaessa lain 4 §:ssä tarkoitetuksi työntekijäksi voidaan katsoa henkilö, jonka työsuhde on alkanut ennen lain voimaantuloa vuoden 2016 aikana.

Lakialoite LA 107/2016 vp

Helsingissä 25.11.2016

Timo Harakka sd
Harry Wallin sd
Riitta Myller sd
Krista Kiuru sd
Pia Viitanen sd
Eero Heinäluoma sd